

DUNA-TISZA MEDENCE

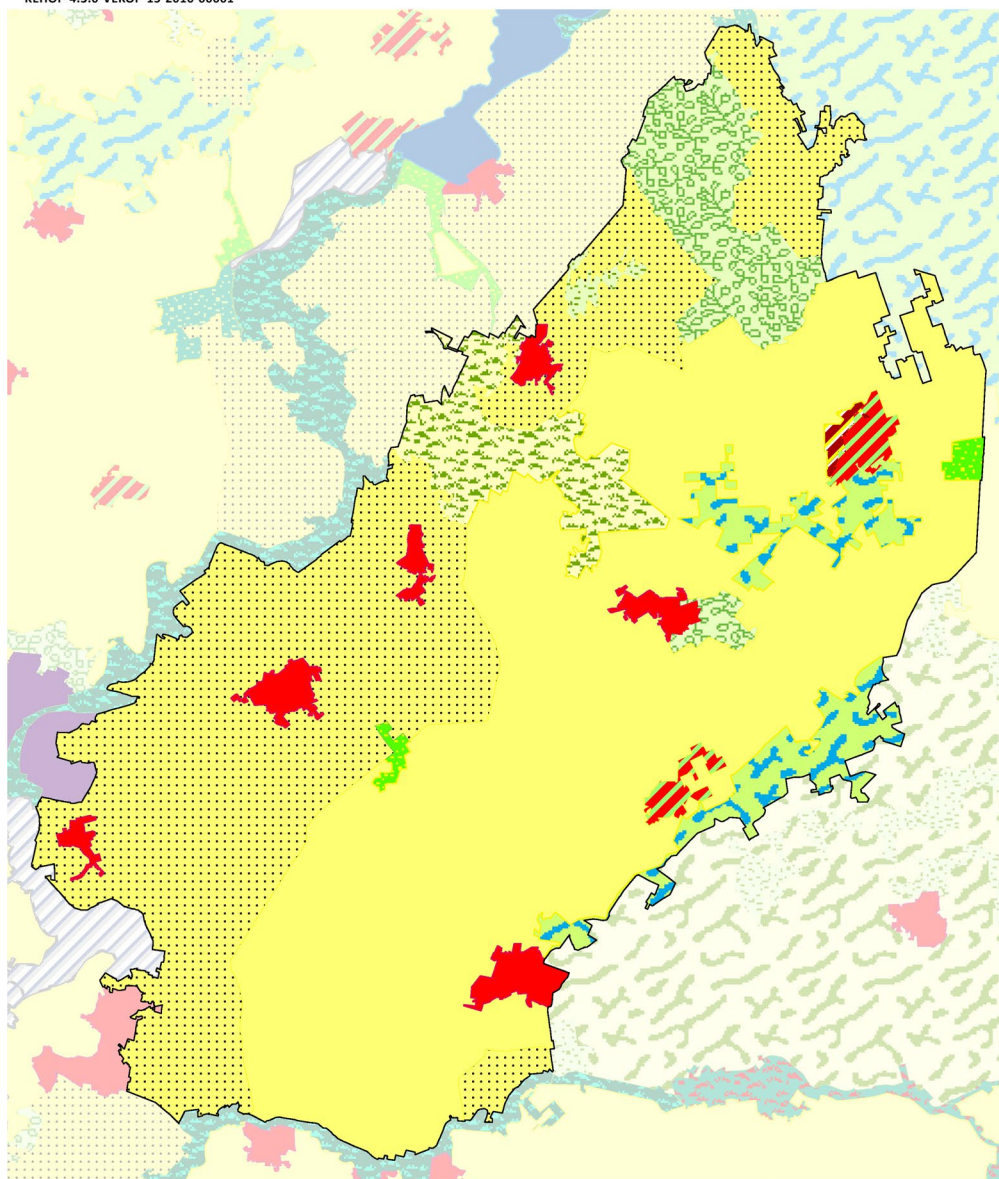
622. NAGYKUNSAÉG TÁJKARAKTER-TERÜLET

Az Alföld közepén húzódó Nagykunság tájkarakter-terület a Kunhegyes–Tiszafüredi-, illetve a Mezőtúr–Karcagi-sík kistájak nagy részét magába foglalja. Az Északi-középhegység felől lefolyó vizek által szétteregtett finom anyag, iszapos üledék, a folyószabályozások előtti rendszeres vízutánpótlás hatására inkább a legeltető állattenyésztés színtere volt. Az ármentesítések után egyre nőtt a szántóföldi művelés által elfoglalt terület kiterjedése és ma is nagyrészt szántódomináns homogén, vagy mozaikos tájkarakter jellemzi. A településsűrűség alacsony, és természeti értékekben sem bővelkedik. Területe 2331,9 km².

Fotó: Csorba Péter (Kunhegyes-Tiszafüredi-sík, Tiszaörs, 2016)

A Nagykunság tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok

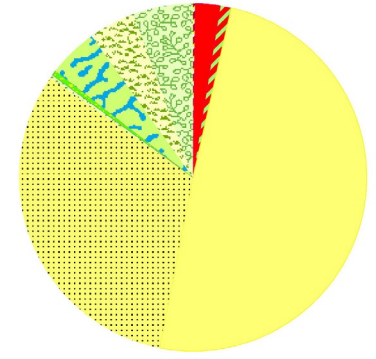
- Agglomerálódó települési táj síkságon
- Erdő-agrármozaikos síksági táj
- Erdődomináns, mozaikos síksági táj
- Gyepdomináns, mozaikos síksági táj
- Gyepes, mozaikos síksági táj, vizek jelentős előfordulásával
- Szántódomináns, homogén síksági táj
- Szántódomináns, mozaikos síksági táj
- Település-gyepdomináns táj síkságon
- Települési táj síkságon
- Változatos felszínborítású síksági táj

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

Tájkarakter-típusok	Össz-terület (km ²)	Terület-arány (%)	Folt-szám	Átlagos foltméret (km ²)	Szórás (km ²)
Nagykunság	2331,94	100,00%	22	106,00	256,28
Agglomerálódó települési táj síkságon	5,13	0,22%	1	5,13	0,00
Települési táj síkságon	54,54	2,34%	6	9,09	3,97
Település-gyepdomináns táj síkságon	22,89	0,98%	2	11,44	2,00
Szántódomináns, homogén síksági táj	1154,97	49,53%	1	1154,97	0,00
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	736,85	31,60%	4	184,21	218,63
Gyepdomináns, mozaikos síksági táj	8,20	0,35%	1	8,20	0,00
Erdődomináns, mozaikos síksági táj	11,19	0,48%	2	5,59	0,71
Gyepes, mozaikos síksági táj, vizek jelentős előfordulásával	107,47	4,61%	2	53,73	8,58
Erdő-agrármozaikos síksági táj	101,36	4,35%	1	101,36	0,00
Változatos felszínborítású síksági táj	129,35	5,55%	2	64,67	53,05

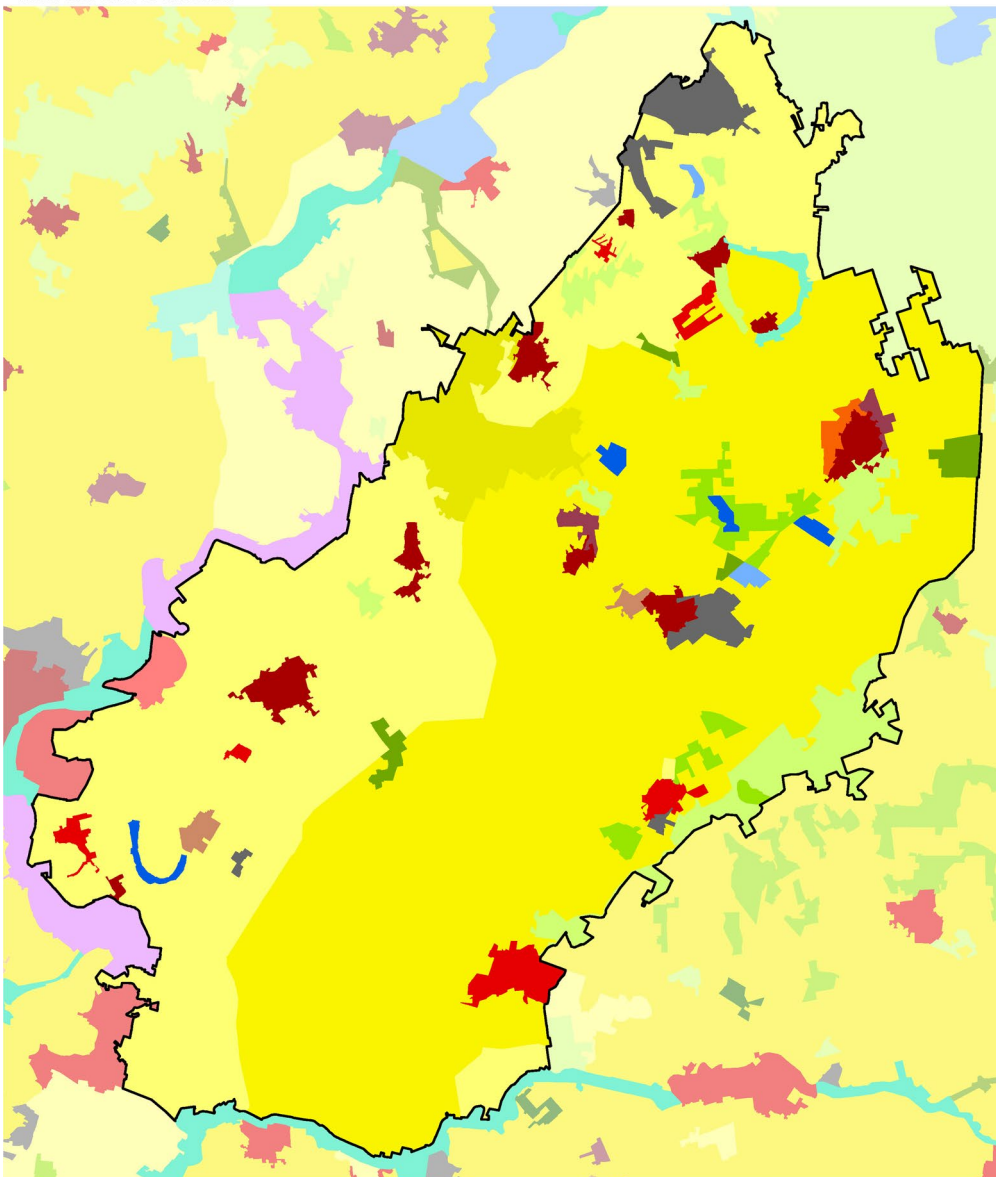
A NAGYKUNSÁG TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI

I/1. Domborzat

A táj domináns domborzati típusa a tagolatlan alacsony síkság, amelynek területi aránya 68%. Emellett jelentős még az enyhén tagolt alacsony síkság részese-dése is (32%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

I/2. Komplex felszínborítás-típusok

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

- 1000 - Településdomináns homogén
- 1001 - Településdomináns mozaikos
- 1201 - Település-szántómozaik
- 1251 - Település-agrár-erdőmozaik
- 1401 - Település-gyepmozaik
- 1501 - Település-erdőmozaik
- 2000 - Szántódomináns homogén
- 2001 - Szántódomináns mozaikos
- 2451 - Agrár-erdőmozaik
- 3001 - Kertdomináns jellemzően mozaikos
- 4000 - Gyepdomináns homogén
- 4001 - Gyepdomináns mozaikos
- 5001 - Erdődomináns mozaikos
- 6000 - Vízdomináns homogén
- 6001 - Vízdomináns mozaikos
- 6541 - Víz-erdő-agrármozaik
- 7001 - Dominancia nélküli

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

A tájkarakter terület teljes egésze meleg-száraz éghajlati körzetbe tartozik. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

Éghajlati körzetek	Területarány (%)
Nagykunság	100,00%
meleg - száraz	100,00%

II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

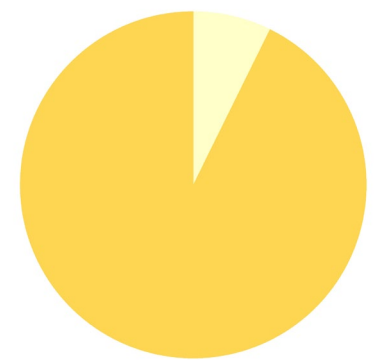
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

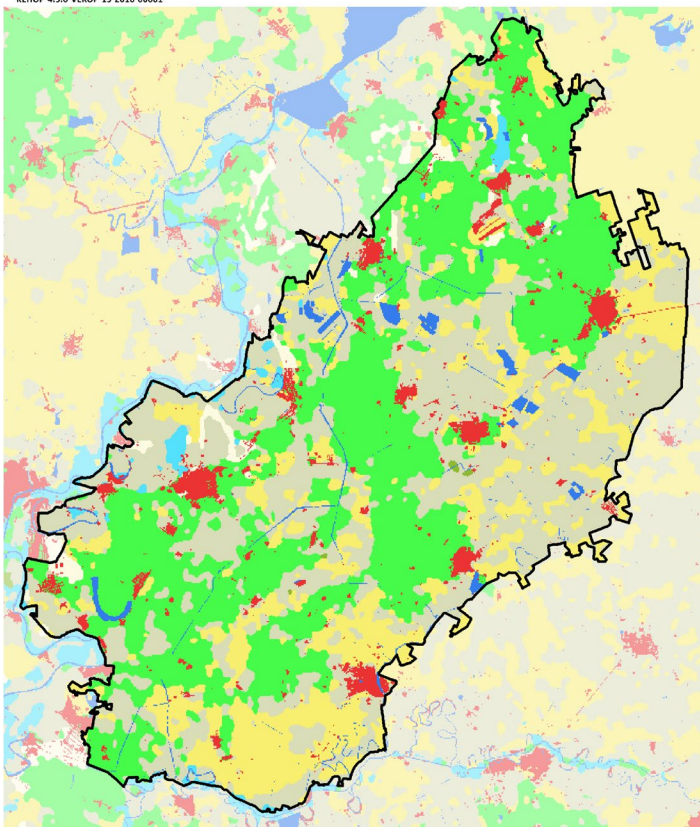
II/4. Alapkőzet

A Nagykunság szinte teljes egészén (több mint 90%-án) a löszös üledék a jellemző. A Tisza mentén alluviális üledék fordul elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

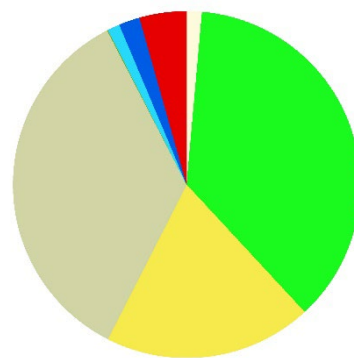
Kőzet név	Területarány (%)
Nagykunság	100,00%
glaciális és alluviális üledék	7,31%
löszös üledék	92,69%

II/5. Talajtípusok

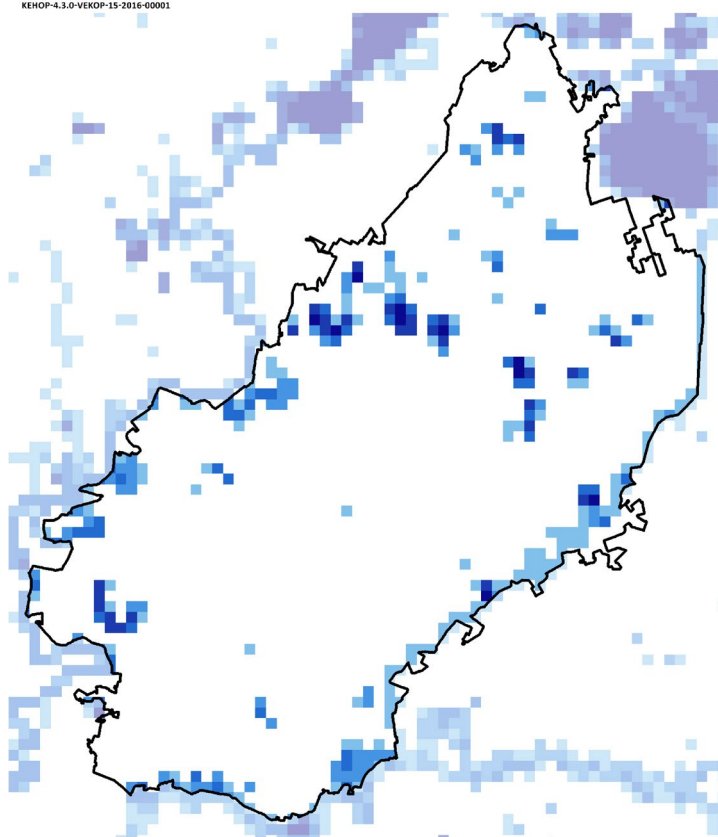

Talajtípus	Területarány (%)
Nagykunság	100,00%
Csernozjom talajok	36,70%
Réti talajok	34,94%
Szikes talajok	19,37%
Beépített terület	4,38%
Nyílt vízfelszín	1,96%
Váztalajok	1,41%
Öntés és lejtőhordalék talajok	1,16%
Láptalajok	0,07%

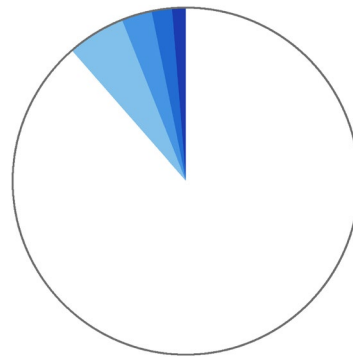

Mozaikos talajtakarójú terület. A csernozjom, a réti és a szikes foltok mozaikosan helyezkednek el. A legnagyobb a csernozjomok részesedése (37%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

II/6. Felszíni vizek területaránya

Felszíni vizek területaránya	Területarány (%)
Nagykunság	
0-1% - nincs, elenyésző	88,18%
1-5% - alacsony	5,41%
5-10% - közepes	2,79%
10-20% - magas	1,89%
20-50% - nagyon magas	1,29%
50-100% - meghatározó	0,43%

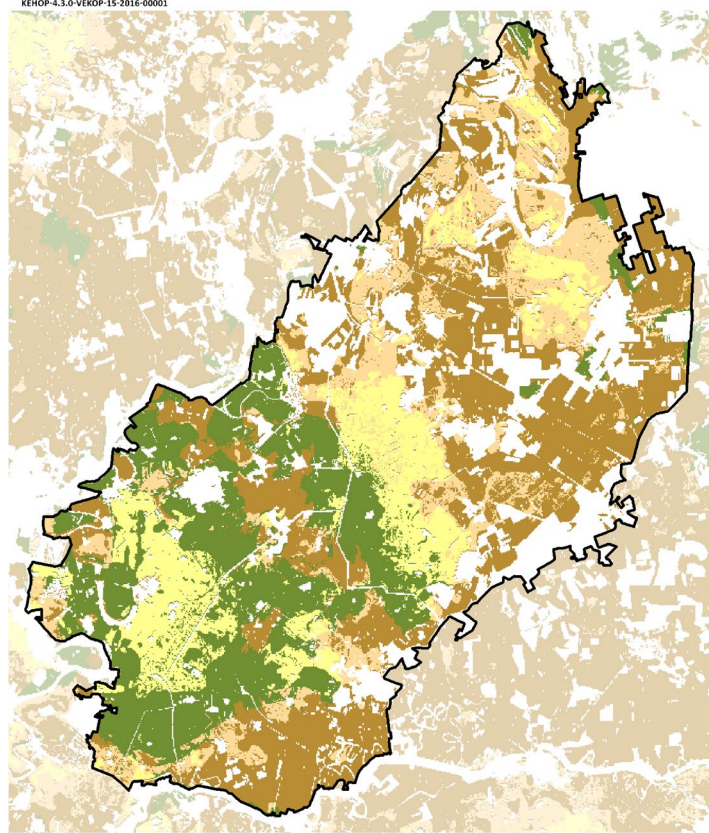
0 5 10 km

SZÉCHENYI

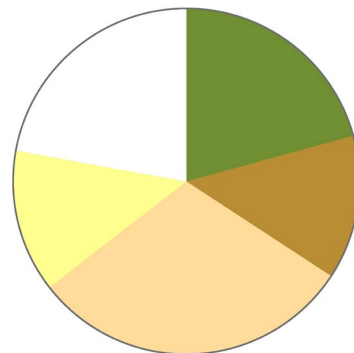

A felszíni vizek aránya a tájban átlagos, 0,015 km²/ km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6. térkép)

II/7. Ökotípusos földhasználat

Ökotípusos földhasználat	Terület arány (%)
Nagykunság	77,84%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	13,33%
kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó	0,00%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	13,45%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	30,28%
erdőtelepítésre javasolt terület	20,77%

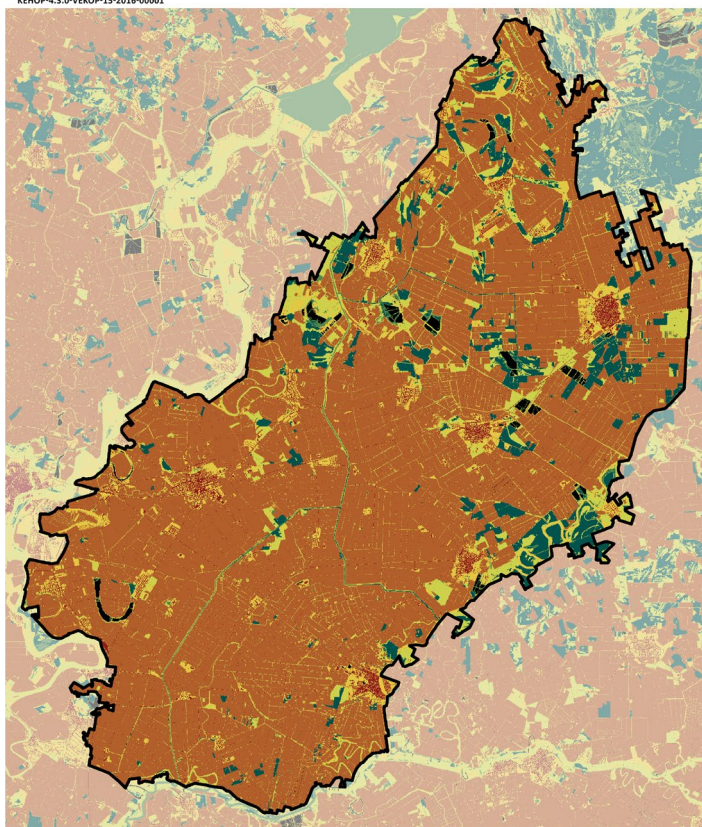
0 5 10 km

SZÉCHENYI

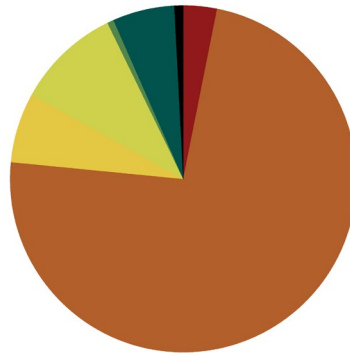

Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének több mint 21 %-án erdősítés javasolt, a terület mintegy 30 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználatváltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

II/8. Ökológiai állapot

Ökológiai állapot	Területarány (%)
Nagykunság	
Mesterséges felszín	3,1
Rossz ökológiai állapot	73,4
Kedvezőtlen ökológiai állapot	6,5
Közepes ökológiai állapot	9,7
Jó ökológiai állapot	0,6
Kiváló ökológiai állapot	5,8
Adathiány	0,8

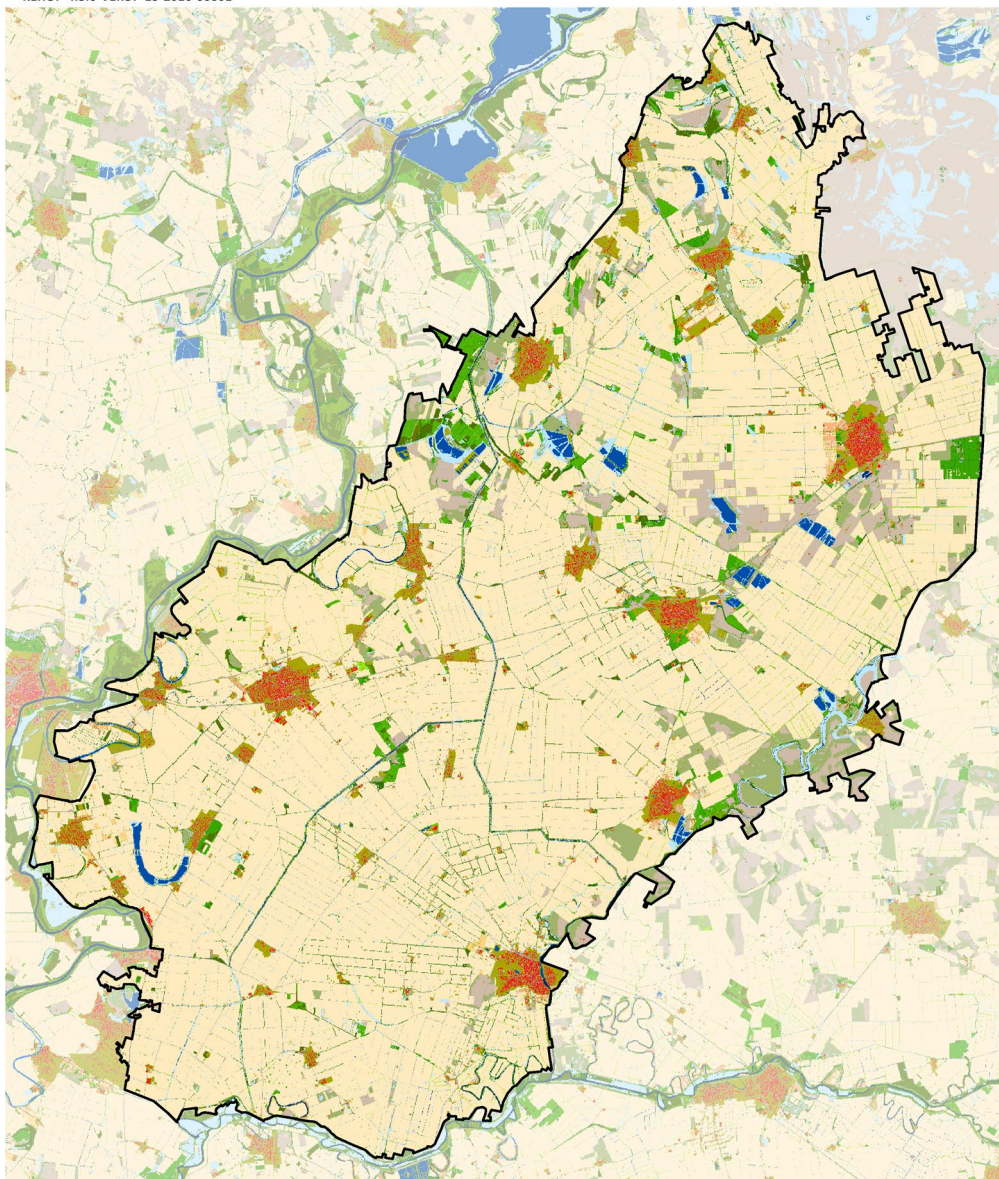
A rossz állapotú területek aránya kifejezetten magas (73%), a kiváló állapotú területek viszonylag alacsony arányban vannak jelen (0,6%), a jó állapotú területek aránya elenyésző (0,6%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/8. térkép)

0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

FELSZÍNBORÍTÁS-JELLEMZŐK

II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép (2. szint)

11 : Épületek	41 : Többletvízhatástól független (TVFLN) erdők
12 : Utak és vasutak	42 : Természetesebb galériaerdők
13 : Egyéb burkolt vagy burkolatlan mesterséges felületek	43 : Egyéb vízhatás alatt álló (TVHA) erdők
14 : Zöldfelületek mesterséges környezetben	44 : Idegenhonos fajok dominálta erdők, faültetvények
21 : Szántóföldek	45 : Erdőként nyilvántartott faállomány nélküli, vagy felújítás alatt álló területek
22 : Állandó kultúrák	46 : Máshová nem besorolható fás szárú növényzet
23 : Komplex területek	51 : Lágyszárú dominanciájú vizes élőhelyek
31 : Homoki gyepek	52 : Fás szárú dominanciájú vizes élőhelyek
32 : Szikes és szikesedésre hajlamos gyepek	61 : Állóvizek
33 : Sziklakibúvásokkal tarkított gyepek	62 : Vízfolyások
34 : Zárt gyepek kötött talajon vagy domb és hegyvidéken	
35 : Máshová nem besorolható lágyszárú növényzet	

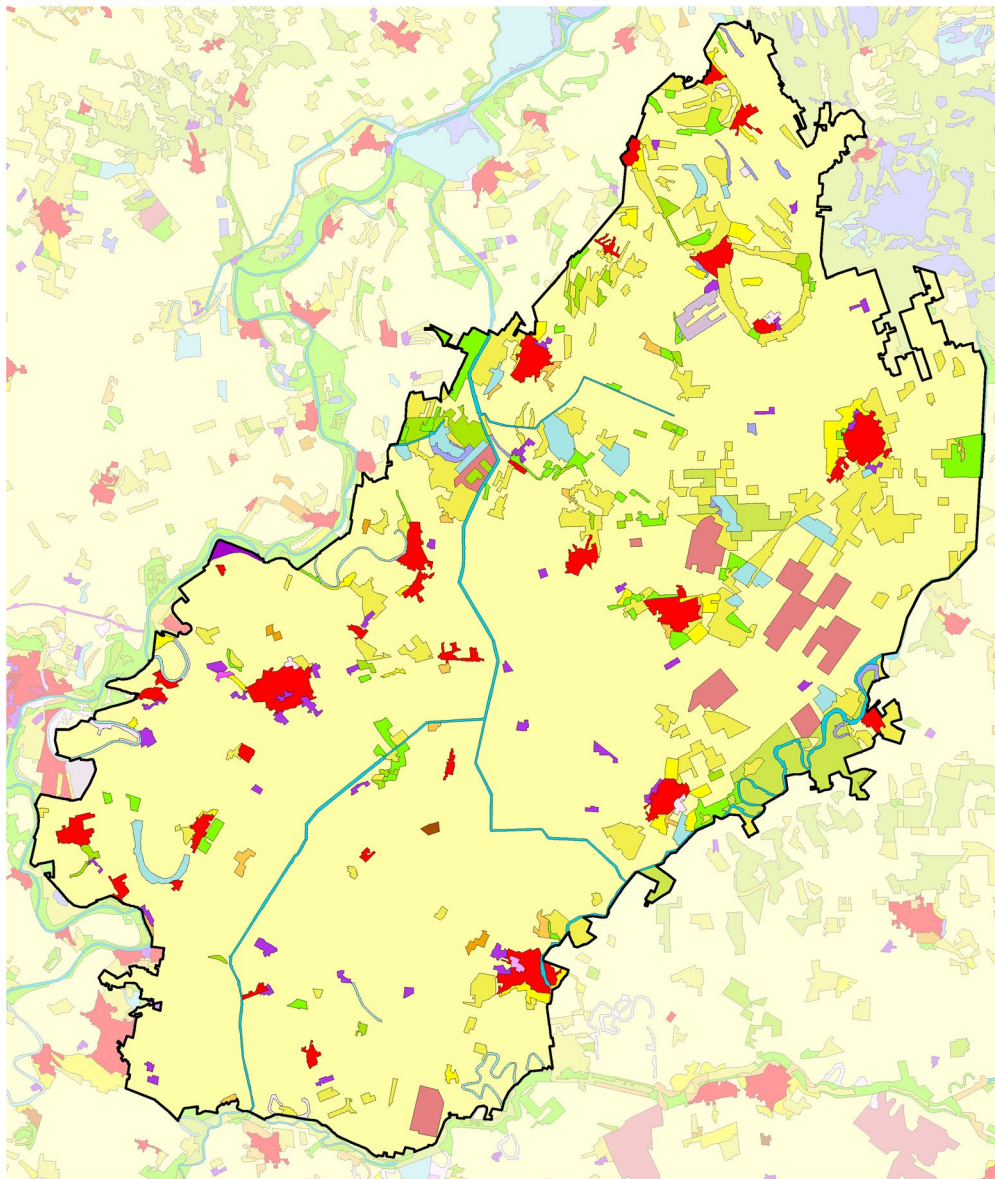
1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/9. térkép)

II/10. CORINE felszínborítás

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

Felszínborítás stabilitás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Nagykunság	577	100,00%
1 - Stabil	280	48,53%
2 - Kvázi stabil	167	28,94%
3 - Lépcsőzetes	64	11,09%
4 - Ciklikus	27	4,68%
5 - Dinamikus	39	6,76%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

Felszínborítás átalakulás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Nagykunság	577	100,00%
1 - Változatlan terület	333	57,71%
2 - Településnövekedés	13	2,25%
3 - Extenzifikáció	25	4,33%
4 - Intenzifikáció	168	29,12%
5 - Dinamikus terület	38	6,59%

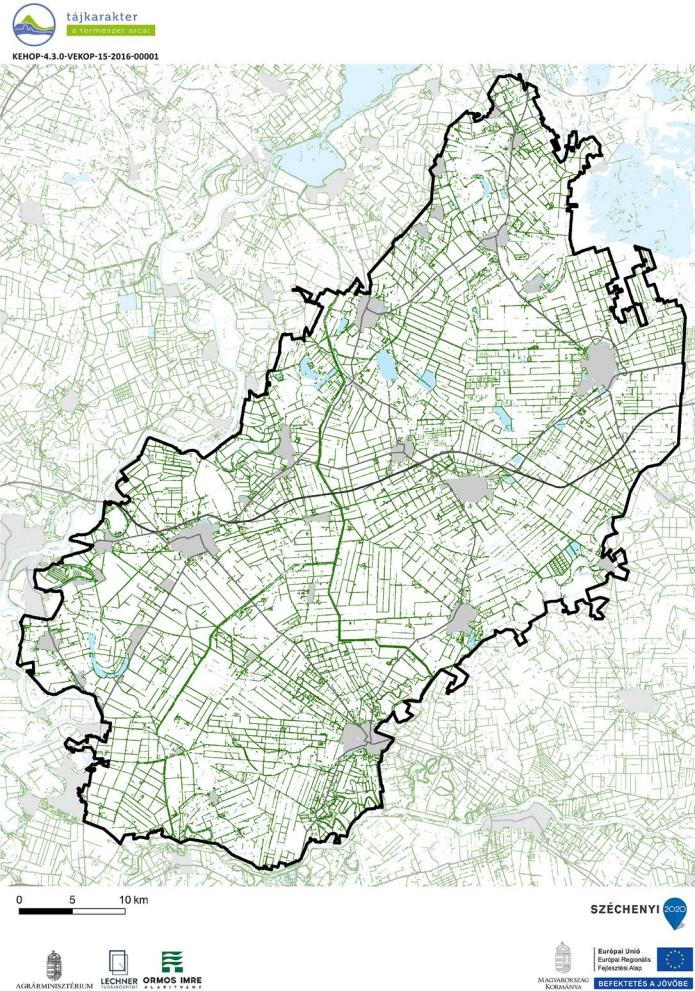

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/12. térkép)

II/13.-16. Stabil felszínborítású területek (stabil településterület, stabil szántó-, kert-, szőlőterület, stabil erdőterület, stabil gyepterület és vízfelszín)

(Az indikátorok országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/13.-16. térkép)

II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége

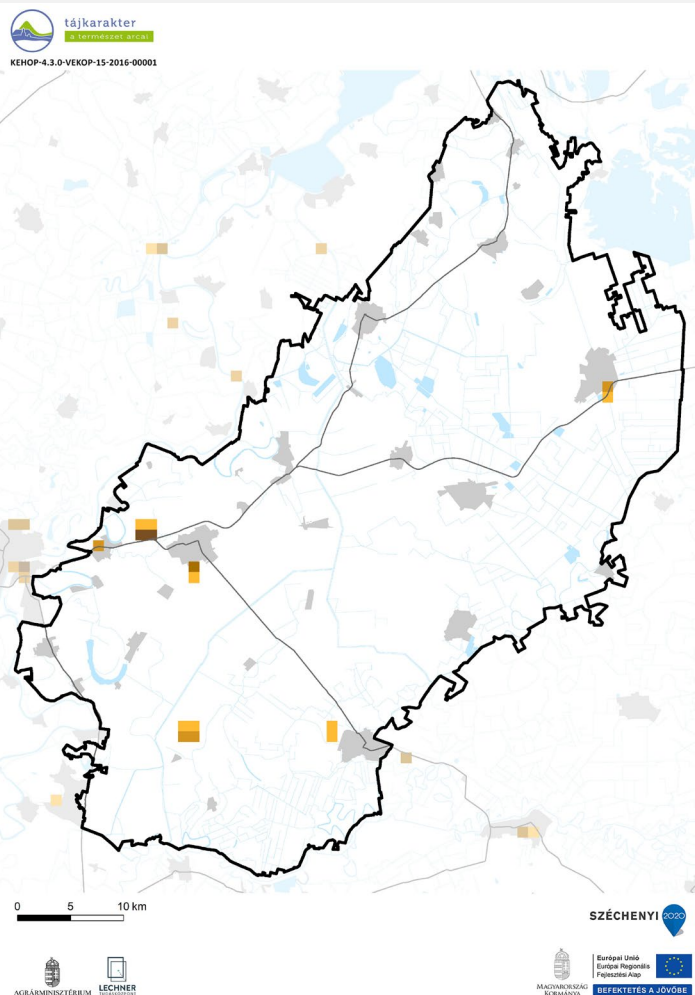

ZÖLD VONALAS ELEMELK SŰRŰSÉGE

- Zöld vonalas elem
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Belterület
- Vízgazdálkodási térség (OTrT)

Zöld vonalas elemekben gazdag terület. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/17. térkép)

II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018)

Beépítettség növekedése (1990-2018)	Területarány (%)
Nagykunság	
0%	99,36%
1-6%	0,34%
6-10%	0,17%
10-20%	0,04%
20-40%	0,09%

1990-2018 között az új települési területek kialakulása nem volt jelentős, jelentősebb növekedést Tiszapüspöki, Törökszentmiklós és Karcag mutat. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/18. térkép)

II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban alacsony, 0,2 km/km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/19. térkép)

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Nagykunság	
0-0,44 km/km ²	84,06%
0,44-1,56 km/km ²	13,88%
1,56-9,44 km/km ²	2,06%

II/20. Roncsolt területek aránya (külfertéses bánya, hulladéklerakó)

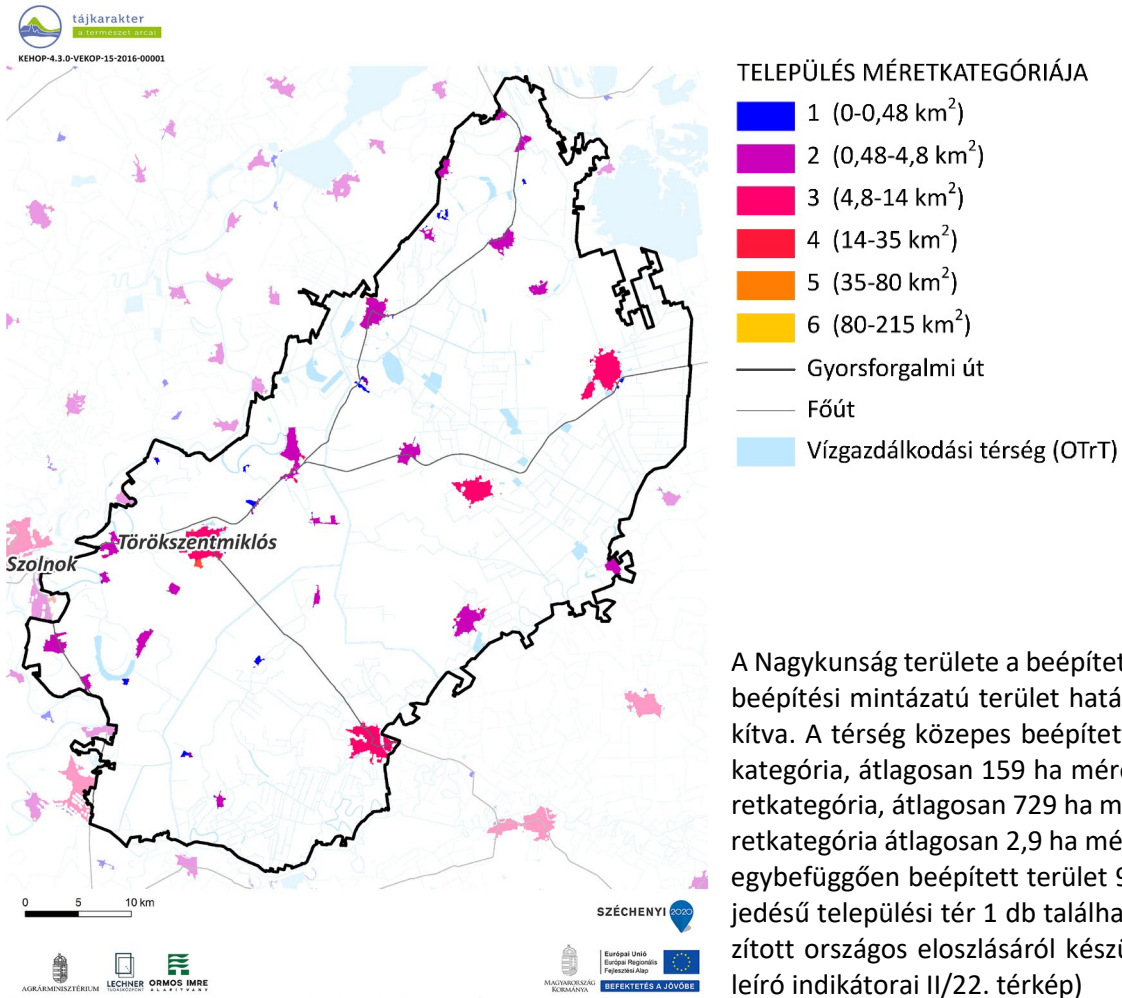
Földhasználati információk alapján roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) nem vagy csak elhanyagolható mértékben fordulnak elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/20. térkép)

ANTROPOGÉN ÉS PERCEPCIONÁLIS JELLEMZŐK

II/21. Település-sűrűség (belterületi beépített területek eloszlása)

A térségben átlagosnál ritkább a településhálózat (0,05 db/km²). (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/21. térkép)

II/22. Településméret (átlagos belterületi települési terület mérete)

II/23. Külterületi szórványbeépítés sűrűsége

Az átlagos sűrűségű és méretű szórványok (0,54 db/km²) a belterületi beépítéseket övezik. Egy belterületi egységre 10-11 db külterületi beépítés jut átlagban. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/23. térkép)

II/24. Nagy kiterjedésű települési tér

A tájkarakter-területen 1 db nagy kiterjedésű települési tér található (Törökszentmiklós). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/24. térkép)

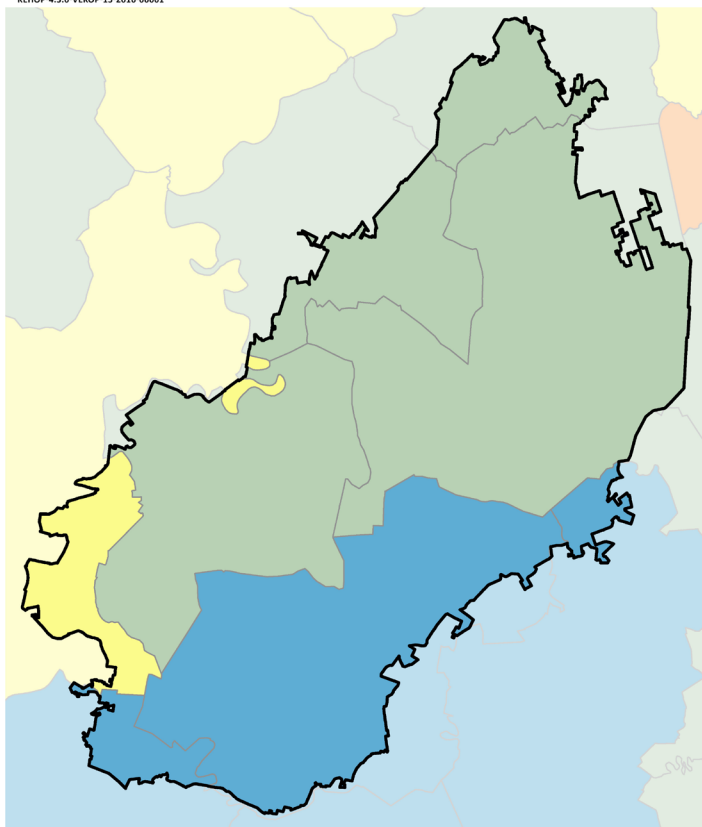
Fotó: Csorba Péter (Mezőtúr-Karcagi-sík, Karcag, 2016)

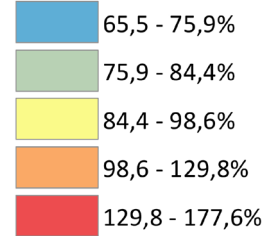
II/25. Népegységváltozás

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

NÉPESSÉGVÁLTOZÁS (1980-2019)

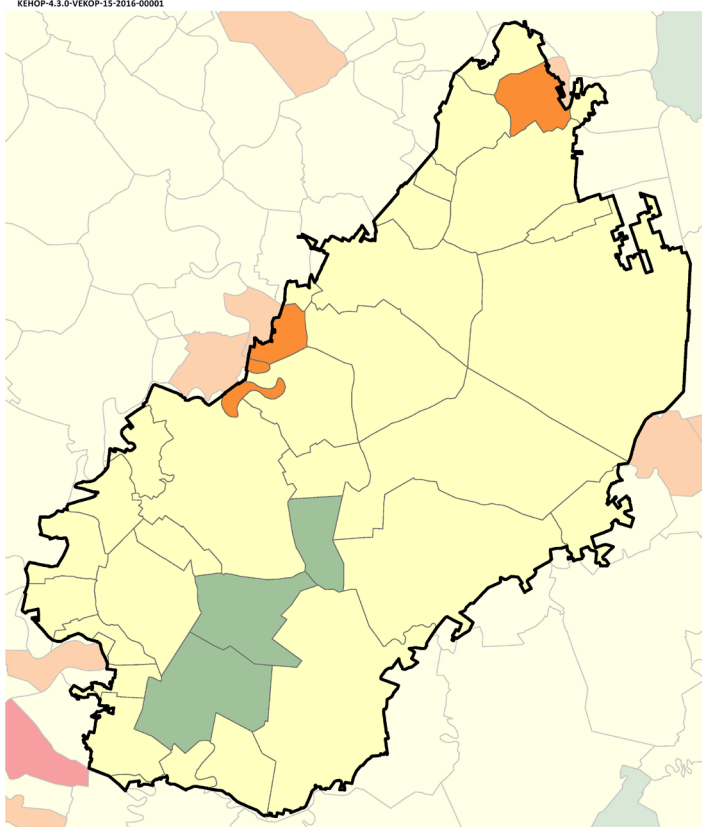

A Nagykunságban az országos átlagot meghaladó mértékű népességcsökkenés volt jellemző az elmúlt 40 év során. A térségen belül a csökkenés mértéke a déli területeken volt jelentősebb (pl. Mezőtúri járás). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/25. térkép)

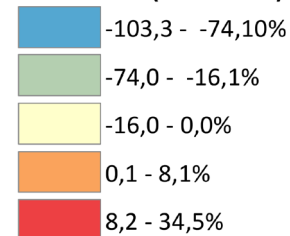
II/26. Külterületi lakosok arányának változása

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

KÜLTERÜLETI LAKOSOK ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA (1980-2011)

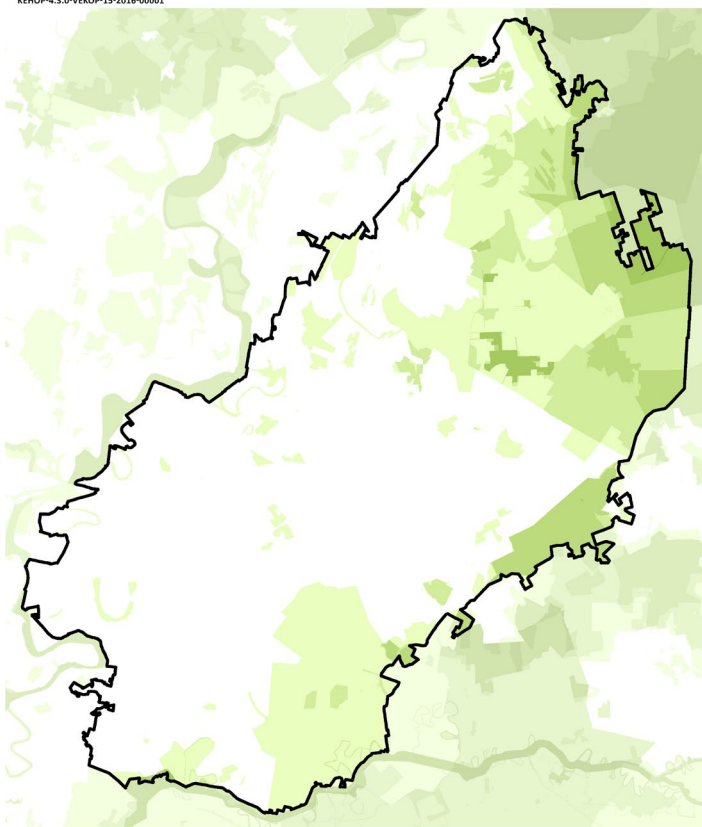

A Nagykunságban a külterületi lakosok aránya szinte valamennyi település esetében csökkent, egyes településeken azonban növekedés volt megfigyelhető (pl.: Tiszabő, Tiszaörs). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/26. térkép)

II/27. Néprajzi táj

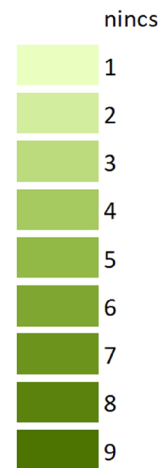
A tájkarakter-terület egy település kivételével magában foglalja a történeti-néprajzi Nagykunságot. Református vidék. A nagykun települések hagyományos településközpontjai jellemzően halmazos, szabálytalan szerkezetűek. A terület déli részén szabályos alaprajzú, kisebb települések is vannak. Kevés tanya maradt, mert az egykor hagyományos tanyavilágot a szocializmus korszakában gyakorlatilag felszámolták. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/27. térkép)

II/28. Természeti és kulturális örökség

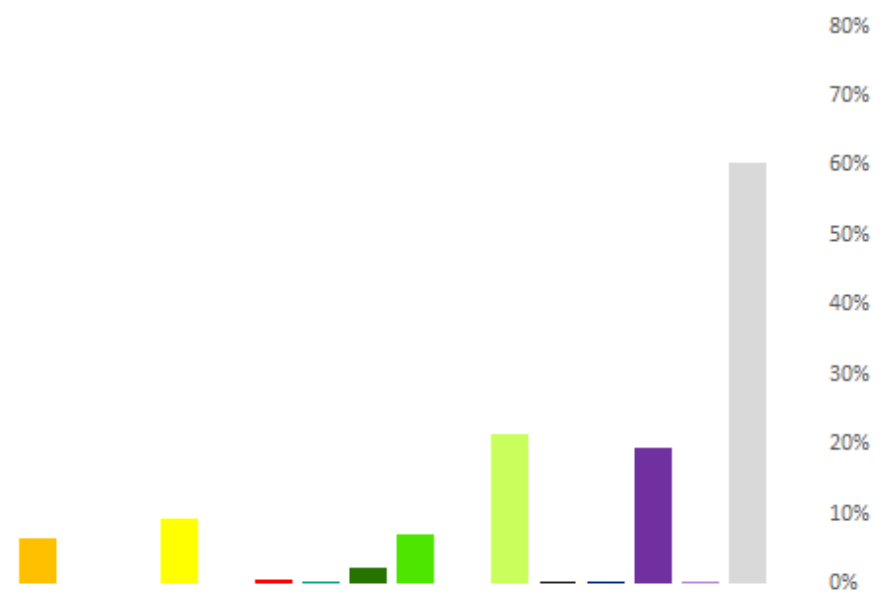
TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

Védelmi célú területi lehatárolások száma

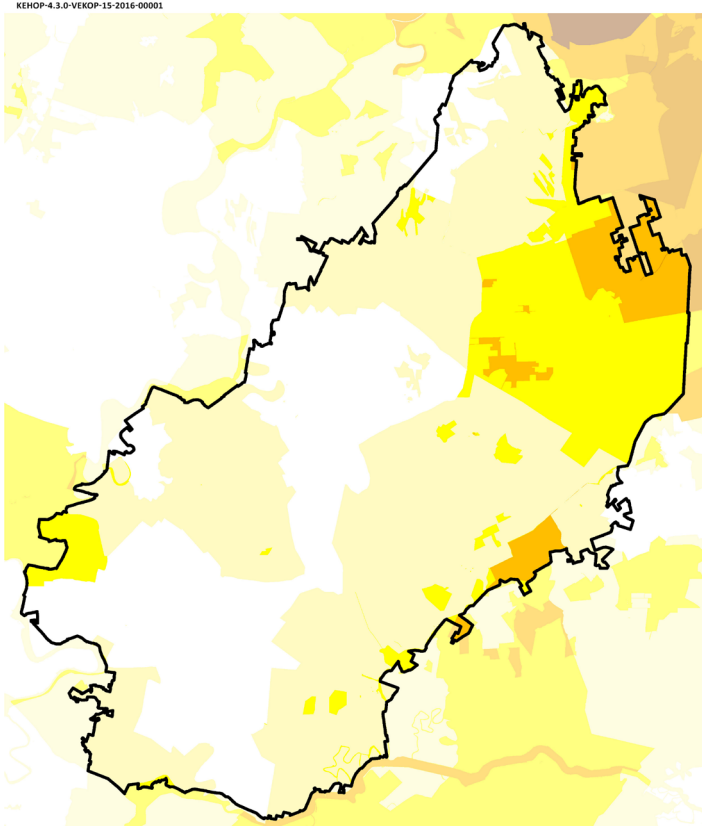

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/28. térkép)

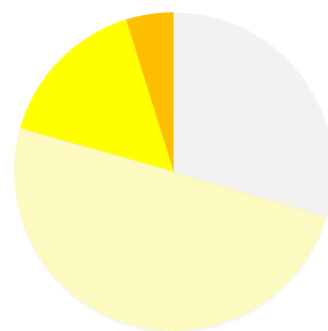
Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Nagykunság	2331,94	100,00%
Natura 2000 terület	153,01	6,56%
Barlang védőövezet	0,00	0,00%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	215,54	9,24%
Természeti emlék	0,00	0,00%
Természetvédelmi terület	13,23	0,57%
Tájvédelmi körzet	1,11	0,05%
Nemzeti park	54,68	2,34%
MAB bioszféra rezervátum	167,11	7,17%
Ramsari terület	0,00	0,00%
Nemzeti ökológiai hálózat	499,65	21,43%
Országos védettségű kulturális örökség	1,13	0,05%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	0,22	0,01%
Világörökség terület	453,80	19,46%
Világörökség várományos terület	0,00	0,00%
Nem védett terület	1409,80	60,46%

II/29. Megbecsültség

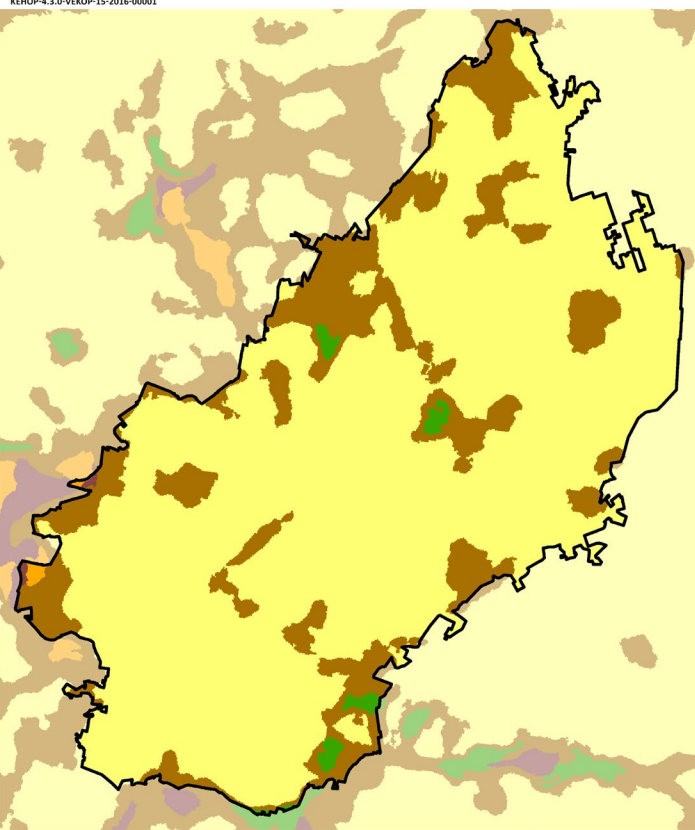

Megbecsültség	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Nagykunság	2331,94	100,00%
1 - Nincs, igen alacsony	689,47	29,57%
2 - Alacsony	1161,78	49,82%
3 - Mérsékelt	368,60	15,81%
4 - Számottevő	112,04	4,80%
5 - Jelentős	0,06	0,00%
6 - Magas	0,00	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%

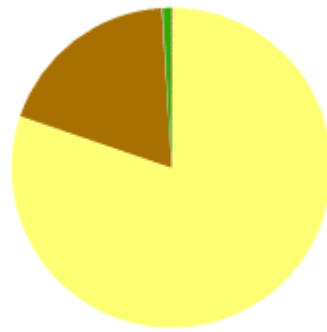

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/29. térkép)

II/30. Vizuális jellemzők

Vizuális jellemzők	Területarány (%)
Nagykunság	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	0,2
Átlátható, szegélyekben szegény területek	80,1
Átmeneti, közepesen zárt területek	18,8
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	0,1
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	0,9

0 5 10 km

A tájat az átlátható, szegélyekben szegény területek (80%) uralják. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/30. térkép)

Fotó: Csorba Péter (Kunhegyes-Tiszafüred-sík, Tiszaörs, 2016)